
Ljubiti Crkvu

U ožujku 2016. papa Frane je potpisao post-sinodalnu pobudnicu o pastoralnoj brizi o obitelji, *Amoris laetitia*. Pobudnica je plod dviju biskupskih sinoda, izvanredne i redovite, koje su se prethodne, 2015., godine održale na temu obiteljskog pastorala. Ubrzo su se s raznih strana počeli javljati komentari, pozitivni i negativni, na sadržaj pobudnice. U rasprave oko sadržaja pobudnice uključili su se kardinali i biskupi, teolozi i filozofi, vjernici i nevjernici; i dok su jedni iskazivali vlastito oduševljenje, drugi nisu skrivali duboko razočarenje. U rujnu prošle godine četvorica kardinala Katoličke Crkve uputili su Svetom Ocu privatno pismo, tzv. *Dubia*, u kojem ga mole da odgovori, odnosno razjasni po njima pet nejasnoća koje se nalaze u osmom poglavlju pobudnice. Kako papa Frane nije odgovorio na njihovo pismo ono je u studenom postalo javno, izazivajući nove, sve žešće i šire rasprave, ne samo o sadržaju osmog poglavlja pobudnice, nego i o samom papi Frani. Rasprave su, nažalost, kulminirale javnom objavom *Correctio filialis de haeresibus propagatis*, u kolovozu ove godine. Riječ je o dokumentu kojeg je potpisalo četrdesetak katolika iz raznih zemalja, u kojem optužuju papu Franu da pobudnicom *Amoris laetitia* širi hereze. Kao odgovor na te optužbe ubrzo se je javila inicijativa podrške papi Frani, *Pro Pope Francis*. Kratki tekst podrške papi Frani, koji se nalazi na Internetu na dvanaest jezika, do početka prosinca potpisalo je više od šezdeset tisuća osoba, ponajviše teologa. Inače, inicijativa podrške Papi potekla je od teologa s njemačkog govornog područja, uglavnom od onih koji su gotovo svaki potez i riječ pape Benedikta XVI. „dočikali na nož”. Uglavnom, stječe se dojam da sama podrška nije toliko usmjerena prema osobi pape Frane, kao rimskog biskupa i vidljive glave Crkve, nego prema njegovim inicijativama oko obnove Crkve, budući da je ta obnova, smatraju potpisnici, u skladu s njihovom vizijom Katoličke Crkve.

Ovaj kratki pregled crkvenih previranja, potaknutih objavom pobudnice *Amoris laetitia*, svjedoči nažalost o dubokim podjelama unutar Katoličke Crkve. Bilo bi prejednostavno tabore suprotstavljenе oko sadržaja pobudnice proglasiti konzervativcima i progresisti-

ma, jer nije u pitanju samo sadržaj pobudnice, nego je riječ o puno dubljim i složenijim razlozima koji uključuju sociološke, psihološke, povijesne i teološke motivacije. No, zanimljivo je kako se i jedni i drugi, i osporavatelji i potpornici pape Frane, pozivaju na Isusov nauk. Kad bi se htjelo sve pojednostaviti moglo bi se reći kako je osporavateljima pape Frane najvažnija *istina* te kako su u strahu da se je pobudnicom odstupilo od objavljene istine koju prenosi i čuva katolička Tradicija. Potpornicima je dakako najvažnija *ljubav* te smatraju kako Papa s pravom u milosrdnoj ljubavi prepoznaje bit Isusove poruke te kako tu poruku treba iznova ne samo navijestiti nego i prilagoditi suvremenom čovjeku. Priziv na Isusovu poruku ne umanjuje sablazan novih podjela koje pogađaju Crkvu koja na svim svojim razinama postojanja prolazi kroz teško, zapravo krizno razdoblje. Nove podjele i sukobi unutar Crkve kao posljedicu imaju daljnje slabljenje ionako oslabljenog identiteta brojnih vjernika. Crkvi su naravno potrebne teološke rasprave koje bi trebale imati za cilj bistrenje i osvjetljavanje još nedovoljno jasnog nauka ili nedovoljno jasno uočene i teološki istražene vjerske istine. Suprotstavljena mišljenja tada su poželjna jer pomažu da se vjersku istinu koju se propitkuje bolje osvijetli i dublje spozna. Često su se teološke rasprave razvile u smjeru određenog teološkog kompromisa, odnosno na način da su suprotstavljene strane pokušale uvažiti razloge druge strane. To je razlog određene manjkavosti nekih povijesnih teoloških formula, nastalih kao plod teološkog kompromisa, ali je s druge strane puno veća bila korist od dijaloga i kompromisa, nego od trvljenja i rasprava. Povijest je također pokazala kako nije dobro kad se rasprave svedu na optužbe, a još je gore kad se događaju na „razini ulice“, tj. kad se u rasprave uključe i vjernici nevični teologiji i teološkom promišljanju. A upravo se to danas događa na bezbrojnim Internet forumima na kojima se u raspravama o bilo kojoj vjerskoj temi svatko osjeća pozvan dati vlastito mišljenje. Danas su mnogi, nažalost, zaboravili kako smo svi, kao udovi Kristova tijela, ponajprije pozvani ljubiti, a potom – ako i kad je potrebno – raspravljati.

Rasprave oko pobudnice *Amoris laetitia* pokazale su još nešto: naime, dok jedni kao da zaboravljaju da u Crkvi postoji razvoj dogme kojemu je glavni čimbenik Duh Sveti (usp. *Dei Verbum*, 8), za druge Duh Sveti presporo djeluje pa valja ubrzati ono što će se ionako kad-tad dogoditi. Čini se kako zapravo Duh Sveti smeta i jednima i drugima; onima koji bi, opterećeni vlastitim sumnjama i nesigurnostima, htjeli radije korak natrag nego naprijed, ali i onima kojima nije dovoljan korak naprijed, nego bi ih htjeli i nekoliko, bez suvišnog zapitkivanja o cilju putovanja. I jedni i drugi trebali bi se

podsjetiti na riječi sv. Ivana Pavla II. o razvoju moralnog nauka u krilu Katoličke Crkve: „Razvoj crkvenog moralnog nauka sličan je razvoju nauka vjere. I na moralni nauk primjenjuju se riječi koje je Ivan XXIII. izgovorio prigodom otvaranja Drugog vatikanskog koncila (11. listopada 1962.): ‘Potrebno je kršćanski nauk, u njegovoj cjelovitosti, siguran i nepromjenjiv, što valja vjerno poštivati, produžiti i predstaviti na način koji odgovara potrebama našega vremena. Doista, jedno je polog same vjere, naime istine sadržane u našem časnom nauku, a drugo su oblici u kojima se navješćuje, čuvajući pak u njima isti smisao i isto značenje’” (*Veritatis splendor*, bilješka 100). Drugim riječima sv. Ivan Pavao II. ukazuje na temeljno hermeneutsko načelo kojim se treba služiti u pristupu svim crkvenim dokumentima, uključujući i one o moralnim temama, a to je hermeneutika kontinuiteta i produbljenja. To će načelo više puta ponoviti i papa Benedikt XVI.

Danas u Crkvi vlada čudna situacija. Naime, brojni katolici lako stupaju u dijalog s drugim kršćanima, s pripadnicima drugih vjera pa čak i s nevjernicima, samo ne s braćom katolicima koji drugačije misle. Ako je s psihološke točke to lako shvatljivo, u smislu da se oni najbliži najlakše i posvade, nije lako shvatljivo, a još je manje prihvatljivo s teološke i crkvene točke gledišta. Tu se, čini mi se, očituje slaba vjera, a još više manjkava ljubav suvremenih katolika prema Crkvi, a to znači prema konkretnoj braći i sestrama, posebno onima koji drugačije misle. „Bogu se svidjelo – uči Drugi vatikanski koncil - posvetiti i spasiti ljude ne pojedinačno, isključivši svaku svezu među njima, nego ih uobličiti u narod koji bi ga priznavao u istini i sveto mu služio” (*Lumen gentium*, 9). Crkva je narod Božji na putu prema nebeskoj Domovini, pozvan kroz iskustvo bratstva i sestrinstva pružiti svijetu navještaj spasenja koje Bog nudi svakom čovjeku. Svađe, prijepori, rasprave nisu doprinos svetosti Crkve, a Crkva koja ne raste u svetosti ne vrši poslanje koje joj je povjereno.

Crkva je stvarnost koja proizlazi *ex Trinitate et ex hominibus*; otajstveno proširenje od vječnosti Trojstva u vrijeme ljudi. Ona je na zemlji ostvarenje zajedništva između Oca, Sina i Duha Svetoga. U službi navještaja i ostvarenja Kraljevstva Božjega Crkva je pozvana biti „znak i sredstvo najprisnijega sjedinjenja s Bogom i jedinstva cijeloga ljudskog roda” (*Lumen gentium*, 1). To poslanje koje je primila od svojeg Utemeljitelja Crkva će to uspješnije ostvariti što sama više bude ono što je pozvana biti: prvina Božjega kraljevstva među ljudima, Kristovo Mistično Tijelo, Narod Božji, hram Duha Svetoga. Spoznaja o ljepoti i veličini poslanja koje joj je povjereno dovela je do sve zrelije svijesti kako je i sama Crkva trajno potrebna obraćenja:

Ecclesia semper reformanda. Obraćenje bi trebalo biti način postojanja Crkve kao takve, odnosno stil življenja svakog pojedinog vjernika. U krilu Crkve, Majke i Učiteljice, proces obraćenja bi svakog pojedinog vjernika trebao voditi do sve dublje i čišće ljubavi prema Crkvi, budući da se ne može ljubiti Krista, ako se istodobno ne ljubi i njegova Crkva. Put obraćenja, kao načina prihvaćanja i ljubavi prema Crkvi, počinje priznanjem vlastitih grijeha, slabosti i nesavršenosti te kajanjem za iste. Priznanjem ne tuđih, nego vlastitih grijeha. No, znamo, tako je lako uprijeti prstom u drugoga te prokazivati tuđe grijeha. Dakako da je Crkvi potreban i proročki govor koji prokazuje i osuđuje nepravde i grijeha svih vrsta, ali joj je još potrebniji rast u svetosti njezinih udova. Ljepota i svetost Crkve blista i očituje se u svetosti njezinih pojedinih članova.

Nije lako prihvatiti i ljubiti Crkvu. Kao što je povijesni Isus bio sablazan i kamen spoticanja za svoje suvremenike, tako je i Crkva kroz sve naraštaje izvor sablazni, to više što su nesavršenosti, slabosti i grijesi njezinih članova ponekad i previše vidljivi. Nesuglasje između nevidljive zajednice svetih (*communio sanctorum*) i vidljive zajednice Kristovih grješnih sljedbenika po sebi izaziva trpljenje koje pak zaziva trajnu obnovu svih udova Kristova tijela. No, istinski Kristovi vjernici znaju da se njihov put posvećenja, tj. sve većeg suobličenja Isusu Kristu, nalazi baš u ljubavi prema grješnoj braći i sestrama, što često – gotovo uvijek – uključuje i trpljenje za Crkvu, u Crkvi i od Crkve. To je put koji su prošli toliki sveci i svete; to je put suobličenja Kristu poniznom i poslušnom; to je put križa, ali istodobno i put duhovne utjehe koja dolazi od Oca svake utjehe. Ako nije moguće u Crkvi posve izbjeći nesuglasja i rasprave je li moguće raspravljati u skladu sa savjetom kojega je kršćanima svih naraštaja ostavio splitski nadbiskup Marko Antun de Dominis, a dugo je bio pripisivan sv. Augustinu: „In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus caritas” (*De republica ecclesiastica*, IV, 8, 75)? Dakle, suglasje u nužnome, sloboda u nenužnome, a u svemu ljubav.

Mladen Parlov